

Examenreglement

van het

Rietveld Lyceum

2023-2024

Vastgesteld in het schoolleidersoverleg d.d. 30 mei 2023

Vastgesteld door de medezeggenschapsraad d.d. 13 juni 2023

■ INHOUDSOPGAVE

■	VOORWOORD	3
■	HOOFDSTUK I - ALGEMENE BEPALINGEN	4
	Artikel 1 - Begripsbepalingen	4
■	HOOFDSTUK II - ALGEMEEN DEEL	6
	Artikel 2 - Examenreglement	6
	Artikel 3 - De examencommissie	6
	Artikel 4 - Toelating tot het eindexamen	7
	Artikel 5 - Afnemen eindexamen	8
	Artikel 6 - Indeling eindexamen; profielwerkstuk	8
	Artikel 7 - Onregelmatigheden	8
	Artikel 8 - Examenprogramma	10
	Artikel 9 - Begrenzing mogelijkheden vakkenkeuze kandidaten	10
	Artikel 10 - Programma van toetsing en afsluiting (PTA)	10
■	HOOFDSTUK III - HET SCHOOLEXAMEN	11
	Artikel 11 - Tijdstip schoolexamen	11
	Artikel 12 - Toegestane zaken bij afname schoolexamen	11
	Artikel 13 - Procedure bij verhindering schoolexamen	11
	Artikel 14 - Mededeling beoordeling schoolexamen	12
	Artikel 15 - Beoordeling schoolexamen	12
	Artikel 16 - Bezwaar tegen beoordeling van een schoolexamenonderdeel	12
	Artikel 17 - Herkansingsregeling schoolexamen	13
	Artikel 18 - Bewaring van het schoolexamenwerk	15
	Artikel 19 - Examendossier	15
■	HOOFDSTUK IV - HET CENTRAAL EXAMEN	15
	Artikel 20 - Tijdvakken en afneming centraal examen	15
	Artikel 21 - Centraal examen in eerder leerjaar	15
	Artikel 22- Opgave kandidaten centraal examen	15
	Artikel 23 - Regels omtrent het centraal examen	16
	Artikel 24 - Beoordeling centraal examen	16
	Artikel 25 - Beoordeling centraal examen cspe en cpe	17
	Artikel 26 - Vaststelling score en cijfer centraal examen	17
	Artikel 27 - Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen	18
	Artikel 28 - Verhindering centraal examen	18

■	HOOFDSTUK V - UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING	19
	Artikel 29 - Eindcijfer eindexamen	19
	Artikel 30 - Vaststelling uitslag	19
	Artikel 31 - Uitslag eindexamen vwo en havo in 2023	19
	Artikel 32- Voorschriften cum laude in schooljaar 2022-2023	20
	Artikel 33 - Herkansing centraal examen	21
	Artikel 34 - Diploma, cijferlijst en plusdocument	21
	Artikel 35 - Certificaat	23
	Artikel 36 - Duplicaten en afgifte verklaringen	23
■	HOOFDSTUK VI - OVERIGE BEPALINGEN	23
	Artikel 37 - Afwijking wijze van examineren	23
	Artikel 38 - Gegevensverstrekking	24
	Artikel 39 - Bewaren examenwerk	24
	Artikel 40 - Afwijkende inrichting examen	24
	Artikel 41 - Spreiding voltooiing eindexamen	25
■	HOOFDSTUK VII - SLOTBEPALINGEN	25
	Artikel 42 - Onvoorziene omstandigheden	25
	Artikel 43 - Inwerkingtreding examenreglement	25

■ VOORWOORD

Geachte leerling, ouder/voogd/verzorger, medewerker en belangstellende,

Voor u ligt het algemeen geldende examenreglement voor alle opleidingen voortgezet onderwijs (basis-, kader-, gemengde leerweg, mavo, havo, atheneum en gymnasium), die onderdeel uitmaken van de Stichting Achterhoek VO.

Het bestuur kiest ervoor dit document uit te geven, omdat het hier wettelijke kaders betreft waarbij het belangrijk is dat alle scholen dezelfde wettelijke regels hanteren. Een aantal artikelen mag volgens de wet door de individuele scholen/locaties worden opgesteld. Het betreft hier de artikelen 3, 12, 13, 15.5, 16, 17.1 t/m 17.4, 19 en 20.

Het bestuur van Achterhoek VO verleent rectoren / directeuren het mandaat voor alle taken (met uitzondering van het instellen van de Commissie van Beroep) die in het Examenbesluit VO zijn opgedragen aan het bevoegd gezag, waaronder het vaststellen van het examenreglement van de school, het vaststellen van het programma van toetsing en afsluiting en het benoemen van de examencommissie.

Dit reglement is van toepassing op het schooljaar **2023- 2024**. De regelgevingen gelden voor dit schooljaar en kunnen jaarlijks enigszins veranderen. Leerlingen die nu nog niet in het jaar zitten waarop ze hun centraal examen afleggen, moeten rekening houden met die veranderingen.

Dit document is gebaseerd op het eindexamenbesluit VO. Het document is met alle zorgvuldigheid samengesteld. Mocht u toch een onduidelijkheid of onvolkomendheid ontdekken, wilt u dit dan melden aan uw schoolleiding.

Een verwijzing naar een artikel in dit reglement betreft altijd een artikel in dit document. Als naar andere artikelen wordt verwezen, dan wordt daarbij meteen verwezen naar het betreffende document.

Met vriendelijke groet, het bestuur van de Stichting Achterhoek VO,

Maria van Hattum

■ HOOFDSTUK I - ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 - Begripsbepalingen

algemene vakken:	vakken niet zijnde profielvakken genoemd in artikel 26h, eerste lid, respectievelijk bedoeld in artikel 26i, eerste lid van het Inrichtingsbesluit W.V.O., en niet zijnde beroepsgerichte keuzevakken als bedoeld in artikel 26j, eerste lid, of artikel 26k, eerste lid, van dat besluit;
AVO:	Algemeen Vormend Onderwijs;
College van Bestuur:	het bestuur van de Stichting Achterhoek VO;
College voor Toetsen en Examens (CvTE):	College voor Toetsen en Examens, genoemd in artikel 2, eerste lid van de Wet College voor toetsen en examens;
cpe:	centraal praktisch examen bij beeldende vakken;
cspe:	centraal schriftelijk en praktisch examen in een beroepsgericht programma;
de Wet:	de Wet op het Voortgezet Onderwijs;
deeleindexamen:	een examen in één of meer van de voor het eindexamen voorgeschreven vakken aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs;
doubleren:	het voor de tweede maal plaatsnemen in hetzelfde leerjaar van dezelfde schoolsoort;
DUO:	Dienst Uitvoering Onderwijs
eindexamen:	een examen (schoolexamen en centraal examen) voor ten minste het geheel van de voorgeschreven vakken dat tezamen een diploma vormt;
examencommissie:	een commissie per school(locatie) die de schoolleider adviseert over alle zaken betreffende het examen;
examensecretaris:	ondersteunt de schoolleider bij het organiseren en afnemen van het eindexamen, de uitvoering van het examenreglement en het PTA;
examinator:	degene die belast is met het afnemen van het examen in een vak;
gecommitteerde:	een gecommitteerde als bedoeld in artikel 36 van het Eindexamenbesluit;
havo:	hoger algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 8 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs;
herkansing:	het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal examen of het schoolexamen;
inhalen:	het alsnog afleggen van een eerder gemist (school)examen;
inspectie:	de inspectie bedoeld in artikel 1 van de Wet op het onderwijstoezicht;
kandidaat:	een ieder die door de schoolleider tot het eindexamen of deeleindexamen wordt toegelaten;
kunstvakken:	de vakken behorende tot de beeldende vorming, alsmede muziek, drama en dans;

leerweg:	de basisberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de Wet, de kaderberoepsgerichte leerweg, bedoeld in artikel 10b van de Wet, de gemengde leerweg, bedoeld in artikel 10d van de Wet en de theoretische leerweg, bedoeld in artikel 10 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs.
locatie-/sectordirecteur:	een integraal leidinggevende van een locatie of sector van een school;
mandaat:	het onder verantwoordelijkheid van de schoolleider uitoefenen van wettelijk toegekende taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van die schoolleider;
mavo:	middelbaar algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 9 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs;
onregelmatigheid:	het op arglistige wijze geven van een onjuiste voorstelling van zaken, in eigen of andermans belang, door bijvoorbeeld vervalsing van administratie of ontduiking van de voorschriften;
Onze Minister:	onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen;
opleiding vavo:	een opleiding voortgezet algemeen volwassenenonderwijs als bedoeld in artikel 7.3.1., eerste lid, onderdeel a, van de Wet educatie en beroepsonderwijs;
PTA:	Programa voor Toetsing en Afsluiting;
school:	een onderwijsinstelling met een eigen brinnummer, die ressorteert onder het bestuur van de Stichting Achterhoek VO;
schoolexamen:	het deel van het eindexamen dat door de school, volgens een vastgesteld Programma van Toetsing en Afsluiting wordt afgenomen;
schooljaar:	het tijdvak dat aanvangt op 1 augustus van enig jaar en eindigt op 31 juli van het daaropvolgende jaar;
schoolleider:	de eindverantwoordelijk voorzitter van de centrale directie cq. de rector van een school;
schoolleidersstatuut:	statuut als bedoeld in artikel 32c Wet op het Voortgezet Onderwijs;
secretaris van het eindexamen:	het personeelslid dat belast is met de organisatie van het examen;
toets:	een toets met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten of een praktische opdracht;
tweede examiner:	degene die, naast de examiner, tevens belast is met de beoordeling van het cspe vmbo en cpe;
vakken behorende tot de beeldende vorming:	tekenen, handvaardigheid, textiele vormgeving, fotografie, film, audio-visuele vorming;
verhinder:	afwezigheid met opgaaf van reden;
vwo:	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs als bedoeld in artikel 7 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs;

■ HOOFDSTUK II - ALGEMEEN DEEL

Artikel 2 - Examenreglement

- 1 De schoolleider stelt voor de school/stichting een examenreglement vast aangepast aan de organisatie van de inrichting van het onderwijs en de begeleiding op de school. Het examenreglement omvat procedurele en organisatorische regelingen ter uitvoering van het schoolexamen en het centraal examen alsmede inhoudelijke bepalingen.
- 2 Het examenreglement wordt door de schoolleider vóór 1 oktober toegezonden aan de inspectie, geplaatst op de website van de school en op verzoek verstrekt aan de kandidaten en voor zover de kandidaten minderjarig zijn aan hun ouder(s), verzorger(s).

Artikel 3 - De examencommissie

- 1
 - a De schoolleider:
 - stelt een of meer examencommissies in ten behoeve van de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering;
 - benoemt de leden van de examencommissie; en
 - draagt zorg voor het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie.
 - b De examencommissie heeft een oneven aantal leden en ten minste drie leden.
 - c De volgende personen kunnen niet worden benoemd tot lid van de examencommissie:
 - leden van het College van Bestuur;
 - de schoolleider van de school;
 - leden van de medezeggenschapsraad of de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad van de school;
 - leerlingen van de school en hun wettelijk vertegenwoordigers.
 - d Bij de benoeming van de leden van de examencommissie draagt de schoolleider er zorg voor dat de examencommissie deskundig is op het gebied van:
 - de desbetreffende schoolsoort;
 - de regelgeving over examinering in het voortgezet onderwijs; en
 - de kwaliteit van examinering.
 - e Alvorens tot benoeming van een lid over te gaan, hoort de schoolleider de overige leden van de examencommissie.
 - f A De examencommissie heeft voor de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering de volgende taken en bevoegdheden:
 - het opstellen van een voorstel voor een examenreglement voor de schoolleider;
 - het jaarlijks opstellen van een voorstel voor een programma van toetsing en afsluiting voor de schoolleider;
 - het borgen van het afsluitend karakter en de kwaliteit van het schoolexamen;
 - het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen; en

- overige door de schoolleider aan de commissie opgedragen taken en bevoegdheden.
 - b** De examencommissie stelt regels vast over haar werkwijze.
 - c** De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden.
 - d** De examencommissie evalueert jaarlijks de kwaliteit van de schoolexaminering en stelt een advies op aan de schoolleider over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen.
 - e** De examencommissie verstrekt de regels over haar werkwijze, het verslag, de evaluatie en het advies bedoeld in onderdeel b t/m d van dit lid, aan de schoolleider en aan de examensecretaris van een school voor voortgezet onderwijs.
- 2**
- a** De schoolleider wijst een of meer van de personeelsleden van de school aan tot examensecretaris van het eindexamen. Een examensecretaris is tevens examensecretaris van de deeleindexamens.
 - b** De schoolleider en de examensecretaris van een school voor voortgezet onderwijs verrichten gezamenlijk de in het Eindexamenbesluit VO beschreven taken.
 - c** De examensecretaris heeft de taak om de schoolleider te ondersteunen bij:
 - het organiseren en afnemen van het eindexamen of het deeleindexamen;
 - de uitvoering van het examenreglement;
 - de uitvoering van het programma van toetsing en afsluiting; en
 - de verstrekking van een overzicht van de onderdelen en beoordeling van de schoolexamens.
 - d** De schoolleider stelt een taakomschrijving voor de examensecretaris vast waarin in ieder geval de taken bedoeld in onderdeel b en c van dit lid worden opgenomen.
 - e** De schoolleider verstrekt de taakomschrijving aan het College van Bestuur, aan de examensecretaris en aan de examencommissie.
 - f** De schoolleider draagt er zorg voor dat het deskundig functioneren van de examensecretaris is gewaarborgd.

De examencommissie van het Rietveld Lyceum is als volgt samengesteld:

- secretaris van het examen (voorzitter);
- de afdelingsleider van de betrokken afdeling; en
- zo nodig de betrokken examinator.

In gevallen waarin dit examenreglement niet voorziet, beslist de secretaris van het examen, gemandateerd door de rector, na overleg met de examencommissie.

Artikel 4 - Toelating tot het eindexamen

- 1** De leerlingen van de school worden in de gelegenheid gesteld ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
- 2** Kandidaten die niet als leerling aan de school zijn ingeschreven, kunnen onder voorwaarden in de gelegenheid worden gesteld aan de school eindexamen af te leggen.

Artikel 5 - Afnemen eindexamen

- 3 De schoolleider en de examinatoren nemen het eindexamen af. Het College van Bestuur is hiervoor verantwoordelijk.
- 4 De schoolleider wijst een of meer van de personeelsleden aan tot secretaris van het eindexamen.

Artikel 6 - Indeling eindexamen; profielwerkstuk

- 1 Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen, uit een centraal examen dan wel uit beide. Het eindexamen vmbo (theoretische en gemengde leerweg), havo en vwo bevat tevens een profielwerkstuk.
- 2 Het schoolexamen vwo en havo kan mede een maatschappelijke stage omvatten.
- 3 Het schoolexamen vwo en havo omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.
- 4 Het profielwerkstuk heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen. Ten minste één van deze vakken heeft een omvang van 320 uur of meer voor havo en 400 uur of meer voor vwo.
- 5 Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met een cijfer. Het profielwerkstuk dient voor het eerste tijdvak van het centraal examen te worden afgerond.
- 6 Het profielwerkstuk moet beoordeeld zijn met de kwalificatie “voldoende” of “goed” om te kunnen slagen voor het vmbo-diploma. Het profielwerkstuk dient voor het eerste tijdvak van het centraal examen te worden afgerond.

Artikel 7 - Onregelmatigheden

- 1 Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen dan wel ten aanzien van een aanspraak op ontheffing aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de schoolleider maatregelen nemen (zie artikel 7.5 voor voorbeelden van onregelmatigheden).
- 2 De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
 - a het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het centraal examen;
 - b het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of het centraal examen;
 - c het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen;
 - d het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in de door de schoolleider aan te wijzen onderdelen. Indien het hernieuwd examen, bedoeld in de vorige volzin, betrekking heeft op één of meer onderdelen van het centraal examen, legt de kandidaat dat examen af in een volgend tijdvak van het centraal examen.
- 3 Alvorens een beslissing ingevolge het tweede lid wordt genomen, hoort de examencommissie de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan. De examencommissie deelt haar beslissing mee aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in het vierde lid. De schriftelijke

mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, indien deze minderjarig is.

- 4** De kandidaat kan tegen een beslissing van de examencommissie in beroep gaan bij de door het College van Bestuur van de school ingestelde, onafhankelijke Commissie van Beroep. Van de Commissie van beroep mag de examencommissie geen deel uit maken. Het beroep wordt binnen drie dagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de Commissie van Beroep ingesteld. De Commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepschrift tenzij zij de termijn, met redenen omkleed, heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De Commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het examen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid. De Commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de examencommissie en de inspectie.

De Commissie van Beroep bestaat uit de volgende drie personen:

- De heer P. Kanters, voorzitter
- De heer H. Ketelaars
- De heer O. van de Groep

Het correspondentieadres van de Commissie van Beroep is:

AchterhoekVO

T.a.v. Commissie van Beroep Eindexamens

Postbus 429, 7000 AK Doetinchem

De beslissing van de Commissie van Beroep is bindend voor alle partijen.

- 5** Onder een onregelmatigheid wordt in elk geval verstaan:

- a** het op onrechtmatige wijze vooraf kennis verkrijgen van opgaven van het schoolexamen en/of het centraal examen;
- b** het tijdens het schoolexamen en/of centraal examen bij zich hebben van middelen die op de aan de orde zijnde stof betrekking hebben, dan wel van andere middelen die de uitslag kunnen beïnvloeden, zonder dat dit blijkt uit de omschrijving in het examenreglement en/of programma van toetsing en afsluiting is toegestaan;
- c** het tijdens het schoolexamen en/of het centraal examen mondeling, schriftelijk of anderszins communiceren met anderen zonder uitdrukkelijke toestemming van de toezichthouder op het examen;
- d** spieken, het plegen van plagiaat (onrechtmatige toeëigening van geestesvoortbrengselen van een ander) tijdens het schoolexamen en/of het centraal examen;
- e** het zonder geldige reden, ter beoordeling van de examencommissie, te laat komen of afwezig zijn gedurende een toets van het schoolexamen of een toets van het centraal examen;
- f** het niet inleveren binnen de gestelde termijn van schriftelijk werk dat buiten het kader van een toets van het schoolexamen valt, maar wel deel uitmaakt van het schoolexamen zonder dat er naar het oordeel van de schoolleider sprake is van overmacht.

Artikel 8 - Examenprogramma

- 1 Onze Minister stelt voor elk van de onderwijssoorten examenprogramma's vast, waarin zijn opgenomen:
 - a een omschrijving van de examenstof voor ieder eindexamenvak; en
 - b welk deel van de examenstof centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof het schoolexamen zich uitstrekt.

De schoolleider stelt het examenprogramma vast van schooleigen programma-onderdelen die deel uit maken van het eindexamen, bijvoorbeeld voor het vak levensbeschouwing.
- 2 Een examenprogramma wordt vastgesteld per vak of per groep van vakken.
- 3 De examenprogramma's voor zover het betreft leerwegen in het vmbo kunnen voorzien in differentiaties waaruit de leerling een keuze maakt.
- 4 De schoolleider kan een vmbo leerling of havo leerling in de gelegenheid stellen één of meer vakken op een hoger kwalificatieniveau (uit een hogere leerweg binnen het havo of het vwo) te volgen en af te sluiten in plaats van het overeenkomstige vak op het 'eigen' kwalificatieniveau.

Artikel 9 - Begrenzing mogelijkheden vakkenkeuze kandidaten

- 1 De kandidaten kiezen in welke vakken zij examen willen afleggen. Voor leerlingen geldt deze keuze voorzover de schoolleider al dan niet in samenwerking met een of meer scholen, hen in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden. Indien sprake is van samenwerking tussen scholen, is artikel 2 van het Besluit samenwerking VO-BVE van toepassing.
- 2 De kandidaten kunnen, voor zover de schoolleider hun dat toestaat, in meer vakken examen afleggen dan in de vakken die ten minste tezamen een eindexamen vormen.
- 3 De schoolleider beslist, welke in artikel 8, derde lid, bedoelde differentiaties worden aangeboden.
- 4 Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op kandidaten die deeleindexamen afleggen.

Artikel 10 - Programma van toetsing en afsluiting

- 1 Vóór 1 oktober stelt de schoolleider een programma van toetsing en afsluiting (PTA) vast dat in elk geval betrekking heeft op het desbetreffende schooljaar. In het programma wordt in elk geval aangegeven:
 - welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst;
 - tot welke domeinen de onderdelen van het schoolexamen behoren;
 - de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen, inclusief rekenen voor leerlingen zonder het vak wiskunde op het vmbo en het havo;
 - de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt;
 - de tijdvakken waarbinnen de toetsen van het schoolexamen plaatsvinden, de herkansing daaronder begrepen;
 - de wijze van herkansing van het schoolexamen;
 - de regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.
- 2 Het programma van toetsing en afsluiting wordt (elk schooljaar) na instemming door de MR vóór 1 oktober door de schoolleider toegezonden aan de inspectie, geplaatst

op de website van de school en op verzoek verstrekt aan de kandidaten en voorzover de kandidaten minderjarig zijn aan hun ouder(s), verzorger(s).

■ HOOFDSTUK III - HET SCHOOLEXAMEN

Artikel 11 - Tijdstip schoolexamen

- 1 De schoolleider bepaalt het tijdstip waarop het schoolexamen aanvangt. De periode waarin de schoolexamens voor AVO-vakken plaatsvinden worden aangegeven in het PTA. Deelname hieraan is verplicht.
- 2 Het schoolexamen wordt afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen.
- 3 De schoolleider kan in afwijking van het tweede lid een kandidaat die ten gevolge van ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen niet heeft kunnen afsluiten voor de aanvang van het eerste tijdvak, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in dat vak of in die vakken af te sluiten vóór het centraal examen in dat vak of in die vakken, doch na de aanvang van het eerste tijdvak.
- 4 Indien de schoolleider gebruik maakt van de afwijkingsbevoegdheid in het derde lid, zendt hij de resultaten die zijn behaald met het schoolexamen en het profielwerkstuk zo spoedig mogelijk aan de inspectie, tenzij de schoolleider op grond van artikel 103b, tweede lid van de Wet examengegevens samen met het persoonsgebonden nummer verstrekt aan de Dienst Uitvoering Onderwijs.

Artikel 12 - Toegestane zaken bij afname schoolexamen

Voor het uitvoeren van de schoolexamenopdrachten in de examenruimte mogen alleen die zaken de examenruimte worden ingebracht, die voor de voorgeschreven en toegestane uitvoering van de opgaven noodzakelijk zijn. Persoonlijke bezittingen zoals tassen, boeken, elektronische apparatuur die verbinding met de buitenwereld kan maken, mobiele telefoons en dergelijke behoren daar niet toe, met uitzondering van de toegestane hulpmiddelen die staan vermeld op de lijst van toegestane hulpmiddelen. De kandidaat maakt bij de schoolexamens uitsluitend gebruik van toegestane bronnen en draagt ervoor zorg dat medekandidaten geen gebruik kunnen maken van informatie of werk van de kandidaat zelf. Tijdens het centraal examen is het toegestaan dat de kandidaat zelf iets te eten en te drinken meeneemt.

Artikel 13 - Procedure bij verhindering schoolexamen

- 1 De kandidaat is wettelijk verplicht om bij de afname van een onderdeel van het schoolexamen aanwezig te zijn. Een bezoek aan bijvoorbeeld de dokter, tandarts of orthodontist, is niet toegestaan tijdens de toetsweken. Afwezigheid bij afname van een onderdeel van het schoolexamen wordt gezien als een 'onregelmatigheid'. In een beperkt aantal gevallen heeft de kandidaat het recht gemiste onderdelen van het schoolexamen in te halen:
 - a Bij wettige afwezigheid: Indien een kandidaat niet aan een onderdeel van het schoolexamen deel kan nemen, doordat de kandidaat bijvoorbeeld een bruiloft of uitvaart heeft, dient dit vóóraf gemeld te worden bij de secretaris van het examen.

- b** Bij afwezigheid door ziekte: Indien een kandidaat niet aan een onderdeel van het schoolexamen deel kan nemen door ziekte dient de kandidaat op de dag van toetsing door zijn ouder(s), verzorger(s) vóór aanvang van de toets telefonisch ziek te worden gemeld. De kandidaat dient dit bij terugkomst op school schriftelijk (ondertekend door de ouder(s), verzorger(s) van de kandidaat) te bevestigen aan de secretaris van het examen. Zo nodig kan een doktersverklaring verlangd worden.
- 2** Het recht op inhalen van onderdelen van het schoolexamen bestaat uitsluitend in bovengenoemde gevallen. In alle andere gevallen beslist de secretaris van het examen na overleg met de examencommissie.
N.B. Wanneer een kandidaat het recht heeft gemiste onderdelen van het schoolexamen in te halen, levert de kandidaat voor het inhalen van dat onderdeel een herkansing in (met een maximum van twee herkansingen per toetsweek).

Artikel 14 - Mededeling beoordeling schoolexamen

Voor de aanvang van het centraal examen maakt de schoolleider op een nader vast te stellen tijdstip aan de kandidaat bekend, voor zover van toepassing:

- a** welke cijfers of beoordelingen hij heeft behaald voor alle in het PTA opgenomen onderdelen van het schoolexamen;
- b** het gewogen, gemiddelde schoolexamencijfer van de gevolgde vakken;
- c** de eindbeoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld; en
- d** de beoordeling van het profielwerkstuk.

Dit schoolexamendossier, de SE cijferlijst, wordt ondertekend door de examensecretaris en de schoolleider.

Artikel 15 - Beoordeling schoolexamen

- 1** Het cijfer van alle schoolexamenvakken wordt uitgedrukt in een cijfer uit een reeks oplopend van 1 tot en met 10. Dit cijfer wordt rekenkundig op één decimaal afgerond.
- 2** Voor vakken zonder centraal examen worden de in het eerste lid genoemde, op één decimaal afgeronde cijfers, rekenkundig afgerond op een geheel cijfer.
 In afwijking van het eerste lid wordt het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijke deel van elk profiel, beoordeeld met “voldoende” of “goed”.
 Deze beoordelingen gaan uit van de mogelijkheden van de leerling en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van de desbetreffende vakken, zoals blijkend uit het examendossier.
- 3** Onder verwijzing naar artikel 33 (uitslag eindexamen voor vwo en havo in 2023) wordt het combinatiecijfer bepaald uit het gemiddelde van de eindcijfers (bestaande uit gehele getallen) van de volgende onderdelen: maatschappijleer, profielwerkstuk, culturele en kunstzinnige vorming (geldt niet voor het gymnasiasten die Latijn /Grieks als examenvak volgen). Het eindcijfer van elk afzonderlijk onderdeel mag niet lager zijn dan een 5,5.

Artikel 16 - Bezwaar tegen beoordeling van een schoolexamenonderdeel

Een kandidaat die bezwaar maakt tegen de beoordeling van een onderdeel van het schoolexamen dient dit bezwaar binnen één week na bekendmaking van de uitslag van dit onderdeel van het schoolexamen schriftelijk in te dienen bij de secretaris van het

examen. De secretaris van het examen neemt, na overleg met de examencommissie, hierin een besluit. Dit besluit is bindend.

Artikel 17 - Herkansingsregeling schoolexamen

Artikel 17.1 - Algemene regelgeving

Een aantal onderdelen van het schoolexamen dat beoordeeld wordt met een cijfer is herkansbaar. In het *Programma van Toetsing en Afsluiting* (PTA) is aangegeven welke onderdelen van het schoolexamen herkansbaar zijn. De onderdelen van het schoolexamen die beoordeeld worden met een kwalificatie zijn eveneens herkansbaar. Deze onderdelen moeten tenminste met “voldoende” of “goed” zijn afgerond, voordat aan het centraal examen kan worden deelgenomen. Wanneer een kandidaat in het examenjaar aanspraak kan maken op een herkansing, dan is deze herkansing op een van de herkansingsmomenten in te zetten voor het herkansen van een herkansbare toets uit die periode uit het examenjaar. Na toetsweek 1 zijn er twee herkansingsmomenten waarin twee herkansbare toetsen uit periode 1 herkanst kunnen worden. Na toetsweek 2 zijn er ook twee herkansingsmomenten. Daarin kunnen alleen twee herkansbare toetsen uit periode 2 herkanst worden. Herkansingen hebben in beginsel dezelfde vorm, duur en zwaarte als de oorspronkelijke toetsen en worden centraal geregeld. Een (herkansbaar) onderdeel van het schoolexamen kan maar één keer herkanst worden en bij een herkansing van een onderdeel van het schoolexamen telt het hoogste cijfer.

a Voor een kandidaat in het **havo** die een herkansbaar onderdeel van het schoolexamen wil herkansen, gelden volgende regels:

- 1°** In het vierde leerjaar in het havo, het voorexamenjaar, kan een kandidaat een herkansing verdienen door in het gehele schooljaar minimaal het aantal s-uren te maken dat iedere periode gesteld is. De kandidaat dient dit voor de start van de laatste toetsweek in orde te hebben. Deze herkansing kan de kandidaat in het examenjaar inzetten.
- 2°** In het vijfde leerjaar in het havo, het examenjaar, kan een kandidaat naast de herkansing die de kandidaat in het voorexamenjaar verdiend kan hebben, een (tweede) herkansing verdienen door in het gehele schooljaar minimaal het aantal s-uren te maken dat iedere periode gesteld is. De kandidaat dient dit voor de start van de laatste toetsweek in orde te hebben. Hiernaast heeft de kandidaat altijd recht op twee herkansingen.

N.B. Een kandidaat in het havo heeft dus altijd recht op twee herkansingen en kan daarnaast nog twee extra herkansingen verdienen.

b Voor een kandidaat in het **vwo** die een herkansbaar onderdeel van het schoolexamen wil herkansen, gelden volgende regels:

- 1°** In het vierde leerjaar in het vwo, het eerste voorexamenjaar, kan een kandidaat een herkansing verdienen door in het gehele schooljaar minimaal het aantal s-uren te maken dat iedere periode gesteld is. De kandidaat dient dit voor de start van de laatste toetsweek in orde te hebben. Deze herkansing kan de kandidaat in het examenjaar inzetten.
- 2°** Ook in het vijfde leerjaar in het vwo, het tweede voorexamenjaar, kan een kandidaat een (tweede) herkansing verdienen door in het gehele schooljaar minimaal het aantal s-uren te maken dat iedere periode

gesteld is. De kandidaat dient dit voor de start van de laatste toetsweek in orde te hebben. Deze herkansing kan de kandidaat in het examenjaar inzetten.

- 3°** In het zesde leerjaar in het vwo, het examenjaar, heeft een kandidaat naast de twee herkansingen die de kandidaat in de voorexamenjaren verdiend kan hebben, altijd recht op een (derde) herkansing. Hiernaast kan de kandidaat een (vierde) herkansing verdienen door in het gehele schooljaar minimaal het aantal s-uren te maken dat iedere periode gesteld is. De kandidaat dient dit voor de start van de laatste toetsweek in orde te hebben.

N.B. Een kandidaat in het vwo heeft dus altijd recht op één herkansing en kan daarnaast nog drie extra herkansingen verdienen.

Het recht op herkansing vervalt als de betrokken kandidaat bij de herkansing afwezig is, ongeacht de reden van afwezigheid.

Artikel 17.2 - Doubleren

Indien een leerling moet doubleren in een jaar waarin reeds onderdelen van het schoolexamen zijn afgelegd worden afspraken gemaakt en vastgelegd over bewaren (niet opnieuw afleggen) dan wel opnieuw afleggen van deze onderdelen. Dit betreft vakken die met een voldoende zijn afgesloten en grote werkstukken (bijvoorbeeld profielwerkstuk). Uiterlijk 1 oktober worden deze afspraken vastgelegd en gecommuniceerd met de leerling en zijn ouder(s), verzorger(s). Indien afgeweken wordt van het algemene PTA van het betrokken leerjaar wordt uiterlijk 1 oktober een individueel PTA vastgesteld. Dit wordt gecommuniceerd met de inspectie.

Artikel 17.3 - Verandering van schoolsoort binnen de eigen school

Indien een leerling van schoolsoort verandert nadat gestart is met het opbouwen van het PTA vervallen reeds gemaakte schoolexamenonderdelen uit de verlatende schoolsoort en moet de leerling gemiste PTA onderdelen uit de nieuwe schoolsoort inhalen. De school kan voor deze leerlingen een aangepast individueel PTA maken en vastleggen uiterlijk twee maanden na de verandering van schoolsoort. Dit aangepaste PTA moet gemaakt worden als er wordt afgeweken van het reguliere PTA van de nieuwe schoolsoort.

N.B. Gemaakte PTA-onderdelen uit een andere schoolsoort mogen wel worden geherwaardeerd, maar het cijfer mag niet worden omgerekend.

Artikel 17.4 - Verandering van school

Indien een leerling van school verandert nadat gestart is met het opbouwen van het PTA vindt er overleg plaats tussen de secretarissen eindexamen van de verlatende en de ontvangende school. De secretarissen eindexamen vergelijken de PTA's van beide scholen en formuleren een individueel PTA voor betrokken leerling waarin toetsen van beide scholen opgenomen kunnen zijn. Vanzelfsprekend dient dit een volledig PTA te worden.

Artikel 18 - Bewaring van het schoolexamenwerk

Voor schoolexamens geldt geen wettelijke bewaartermijn. Het schoolexamenwerk van onderdelen van het schoolexamen van kandidaten wordt gedurende ten minste zes weken na vaststelling van de uitslag bewaard en is ter inzage voor belanghebbenden.

Artikel 19 - Examendossier

Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door de schoolleider gekozen vorm.

■ HOOFDSTUK IV - HET CENTRAAL EXAMEN

Artikel 20 - Tijdvakken en afneming centraal examen

- 1 Het centraal examen kent een eerste, tweede en derde tijdvak.
- 2 De examens in het eerste en tweede tijdvak worden afgenomen in het laatste leerjaar.
- 3 De examens in het derde tijdvak worden aansluitend aan het laatste leerjaar afgenomen door het College voor Toetsen en Examens.
- 4 Het College voor Toetsen en Examens kan vakken aanwijzen waarin wegens het zeer geringe aantal kandidaten, het centraal examen in het tweede tijdvak eveneens wordt afgenomen door het College voor Toetsen en Examens.
- 5 Bij toepassing van het derde of vierde lid leveren de kandidaten de opgaven, de door hen gemaakte aantekeningen alsmede andere door hen gemaakte stukken in bij een van degenen die toezicht houden. Het College voor Toetsen en Examens bepaalt, in welke gevallen wordt afgeweken van de eerste volzin, alsmede in welke gevallen en op welk tijdstip de opgaven, de aantekeningen en de andere stukken, bedoeld in die volzin, aan de kandidaten worden teruggegeven.
- 6 Het College voor Toetsen en Examens kan bepalen dat een toets plaatsvindt voor de aanvang van het eerste tijdvak.

Artikel 21 - Centraal examen in eerder leerjaar

- 1 In afwijking van artikel 21, tweede lid, kan de schoolleider een leerling uit het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen.
- 2 Indien toepassing wordt gegeven aan het eerste lid, wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voor aanvang van het eerste tijdvak in dat leerjaar.
- 3 Artikel 32, vierde lid en artikel 33, vijfde lid zijn van toepassing.
- 4 Indien de leerling in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

Artikel 22 - Opgave kandidaten centraal examen

- 1 De schoolleider deelt jaarlijks vóór 16 oktober aan de Dienst Uitvoering Onderwijs mee hoeveel kandidaten in elk vak aan het centraal examen in het eerste tijdvak zullen deelnemen. Eventuele wijzigingen kunnen worden doorgegeven tot uiterlijk 30 november.

- 2 De schoolleider zendt jaarlijks ten minste tien kalenderdagen voor de aanvang van de centrale examens in het eerste tijdvak aan Onze Minister een lijst waarop voor iedere kandidaat vermeld staat in welke vakken hij centraal examen zal afleggen en waarop is aangegeven welke cijfers de kandidaat voor het schoolexamen heeft behaald. Voor de aanvang van het tweede tijdvak zendt de schoolleider een lijst met de kandidaten, de in het eerste tijdvak door die kandidaten behaalde cijfers, de voor zover van toepassing, alsnog behaalde cijfers voor het schoolexamen, alsmede een overzicht van het vak of de vakken waarin elke kandidaat centraal examen zal afleggen, aan Onze Minister.
- 3 Het tweede lid is niet van toepassing op een schoolleider die op grond van artikel 103b, tweede lid van de wet, examengegevens samen met het persoonsgebonden nummer verstrekt aan Onze Minister.
- 4 Indien een examenprogramma differentiaties kent als bedoeld in artikel 8, derde lid, kan een kandidaat per tijdvak in niet meer differentiaties centraal examen afleggen dan volgens het desbetreffende programma is vereist.

Artikel 23 - Regels omtrent het centraal examen

- 1 De schoolleider zorgt ervoor dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarbij deze opgaven aan de kandidaten worden voorgelegd. Het College voor Toetsen en Examens kan opgaven aanwijzen waarop de eerste volzin niet van toepassing is.
- 2 Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen aangaande de opgaven gedaan van welke aard dan ook, uitgezonderd mededelingen van het College voor Toetsen en Examens.
- 3 De schoolleider draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het centraal examen wordt uitgeoefend.
- 4 Zij die toezicht hebben gehouden, maken een proces-verbaal op. Zij leveren dit in bij de schoolleider samen met het gemaakte examenwerk.
- 5 Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten.
- 6 De aan de kandidaat voorgelegde opgaven voor een toets van het centraal examen blijven in de examenruimte tot het einde van die toets.
- 7 Voor het uitvoeren van de het centraal examen in de examenruimte mogen alleen die zaken de examenruimte worden ingebracht, die voor de voorgeschreven en toegestane uitvoering van de opgaven noodzakelijk zijn. Persoonlijke bezittingen zoals tassen, boeken, elektronische apparatuur die verbinding met de buitenwereld kan maken, mobiele telefoons en dergelijke behoren daar niet toe, met uitzondering van de toegestane hulpmiddelen die staan vermeld op de lijst van toegestane hulpmiddelen. De kandidaat maakt bij het centraal examen uitsluitend gebruik van toegestane bronnen en draagt ervoor zorg dat medekandidaten geen gebruik kunnen maken van informatie of werk van de kandidaat zelf.

Artikel 24 - Beoordeling centraal examen

- 1 De schoolleider doet het gemaakte werk van het centraal examen met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en met het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator in het desbetreffende vak. De examinerator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen, bedoeld in

- artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet College voor toetsen en examens, toe. De examinerator drukt zijn beoordeling uit in een score, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet College voor toetsen en examens. De examinerator zendt de score en het beoordeelde werk aan de schoolleider.
- 2 De schoolleider doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score, bedoeld in het eerste lid, onverwijld aan de directeur van de school, bedoeld in artikel 34, tweede lid van het Eindexamenbesluit VO toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde/de tweede corrector.
 - 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet College voor toetsen en examens bedoelde beoordelingsnormen en de daarbij behorende scores, toe. Daarnaast voegt de gecommiteerde bij het gecorrigeerde werk, de in artikel 34, vierde lid van het Eindexamenbesluit VO bedoelde verklaring medeondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
 - 4 Bij ministeriële regeling kunnen nadere voorschriften worden gegeven voor de toepassing van het eerste tot en met derde lid.
 - 5 Scholen/examinatoren communiceren niet over de behaalde scores voor de officiële uitslag van het cspe of het centraal examen.

Artikel 25 - Beoordeling centraal examen cspe en cpe

- 1 De schoolleider draagt er zorg voor dat bij het maken van cpe van een eindexamen vwo, een examinerator in het desbetreffende vak of programma aanwezig is. De examinerator beoordeelt de prestaties tijdens het maken van de opgaven en legt zijn bevindingen van de verrichtingen van de kandidaat schriftelijk vast, volgens daartoe door het College voor Toetsen en Examens gegeven richtlijnen. De examinerator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de door het College voor Toetsen en Examens vastgestelde beoordelingsnormen toe. De examinerator drukt zijn beoordeling uit in de score, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet College voor toetsen en examens. De examinerator zendt de score en voor zover mogelijk het beoordeelde werk aan de schoolleider.
- 2 Voor het cpe vwo vindt de beoordeling tevens plaats door een tweede examinerator. De tweede examinerator kan een deskundige als bedoeld in artikel 29, tweede lid, van de Wet of een andere examinerator van de school zijn. De tweede examinerator beoordeelt het resultaat van de opgaven, alsmede de verrichtingen van de kandidaat zoals blijkend uit de in het eerste lid bedoelde schriftelijke vastlegging daarvan. De schoolleider overhandigt de tweede examinerator daartoe een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal, alsmede de regels voor het bepalen van de score, bedoeld in het eerste lid. Artikel 24, vierde lid, is van overeenkomstige toepassing.
- 3 De examinerator en de tweede examinerator stellen in onderling overleg de score voor het cspe/cpe vast en zenden de score aan de schoolleider.

Artikel 26 - Vaststelling score en cijfer centraal examen

- 1 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg de score voor het centraal examen vast. Indien de examinerator en de gecommiteerde niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de

gecommitteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

- 2 De schoolleider stelt het cijfer voor het centraal examen in een vak vast op grond van de score bedoeld in het eerste lid, en met inachtneming van de regels, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel e, van de Wet College voor toetsen en examens.

Artikel 27 - Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen

- 1 Indien het centraal examen naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze heeft plaatsgehad, kan zij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor één of meer kandidaten opnieuw wordt afgenomen.
- 2 De inspectie verzoekt het College voor Toetsen en Examens nieuwe opgaven vast te stellen en bepaalt op welke wijze en door wie het examen zal worden afgenomen.
- 3 In deze situatie kan het examen gepland worden door het College voor Toetsen en Examens tot de eerste vakantiedag van de zomervakantie.

Artikel 28 - Verhinderung centraal examen

- 1 Indien een kandidaat om een geldige reden, ter beoordeling van de schoolleider, is verhinderd bij één of meer examens in het eerste tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen voor ten hoogste twee examens per dag alsnog te voltooien.
- 2 Indien een kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens zijn eindexamen te voltooien.
- 3 De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de schoolleider aan bij het College voor Toetsen en Examens. In dat geval deelt de schoolleider aan het College voor Toetsen en Examens mede, wanneer dat zich voordoet, dat ten behoeve van de kandidaat toepassing is gegeven aan artikel 39 eerste, tweede dan wel derde lid, en waaruit deze toepassing bestaat.
- 4 Na afloop van het derde tijdvak deelt het College voor Toetsen en Examens het resultaat mee aan de schoolleider.

■ HOOFDSTUK V - UITSLAG, HERKANSING EN DIPLOMERING

Artikel 29 - Eindcijfer eindexamen

- 1 Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
- 2 De schoolleider bepaalt het eindcijfer op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt dat getal, indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
- 3 Indien in een vak alleen een schoolexamen is afgenomen en niet tevens een centraal examen, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.

Artikel 30 - Vaststelling uitslag

- 1 De schoolleider en de secretaris van het eindexamen stellen de uitslag vast met inachtneming van artikel 32 of artikel 33, en voor zover van toepassing artikel 36.
- 2 De uitslag luidt "*geslaagd*" of "*afgewezen*".
- 3 Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen betrekken de schoolleider en de secretaris van het examen een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen.

Artikel 31 - Uitslag eindexamen havo en vwo in 2023

- 1 De kandidaat die eindexamen havo of vwo heeft afgelegd, is geslaagd indien:
 - a het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is;
 - b
 - de havo-kandidaat voor één van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A of wiskunde B als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor de andere vakken, genoemd in dit subonderdeel als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
 - de vwo-kandidaat voor één van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor wiskunde A, wiskunde B of wiskunde C als eindcijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor de andere vakken, genoemd in dit subonderdeel als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
 - c hij onverminderd onderdeel b:
 - 1° voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald;
 - 2° voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt;
 - 3° voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt; of
 - 4° voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald

- en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
- d hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het tweede lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald;
 - e hij voor het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel de kwalificatie “voldoende” of “goed” heeft behaald.
- 2** Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid wordt het gemiddelde van de eindcijfers van ten minste de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van één vak (combinatiecijfer), voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming (geldt niet voor gymnasiasten en kandidaten die Latijn/Grieks als examenvak volgen) en het profielwerkstuk. De schoolleider kan daaraan toevoegen:
- a literatuur, als onderdeel van alle afzonderlijke moderne talen, met dien verstande dat indien de schoolleider daartoe niet besluit, literatuur voor de bepaling van de eindcijfers een onderdeel is van het schoolexamen van de desbetreffende taal en literatuur;
 - b algemene natuurwetenschappen;
 - c bij bijzondere scholen: godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs, met dien verstande dat indien de schoolleider daartoe niet besluit, godsdienst of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs geen onderdeel is van het eindexamen, tenzij onze Minister daarvoor goedkeuring heeft verleend met toepassing van artikel 11, eerste lid, onder c, artikel 12, eerste lid, onder c, of artikel 13, eerste lid, onder c, van het Eindexamenbesluit VO.
- 3** Indien de schoolleider toepassing geeft aan de tweede volzin van het tweede lid, wordt in het examenreglement vermeld welk onderdeel of welke onderdelen worden toegevoegd.
- 4** De schoolleider bepaalt het eindcijfer, bedoeld in het tweede lid, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een vier of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
- 5** Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de schoolleider deze schriftelijk aan de kandidaat bekend, onder mededeling van het in artikel 35 bepaalde. De uitslag is de definitieve uitslag indien artikel 35 eerste lid, geen toepassing vindt.

Artikel 32 - Voorschriften cum laude in schooljaar 2022-2023

- 1** Op het diploma vwo van een kandidaat wordt ‘cum laude’ vermeld, indien hij:
- a ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0 heeft behaald, berekend op basis van de eindcijfers voor:
 - 1° de vakken in het gemeenschappelijk deel van het profiel, het combinatiecijfer en de vakken van het profieldeel; en
 - 2° het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld;
 - b ten minste het eindcijfer 7 of ten minste de kwalificatie “voldoende” heeft behaald voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 33.

- 2 Op het diploma havo van een kandidaat wordt 'cum laude' vermeld, indien hij:
 - a ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0 heeft behaald, berekend op basis van de eindcijfers voor:
 - 1° de vakken in het gemeenschappelijk deel van het profiel, het combinatiecijfer en de vakken van het profieldeel; en
 - 2° het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld;
 - b ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie "voldoende" heeft behaald voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 33.

Artikel 33 - Herkansing centraal examen

- 1 Elke kandidaat heeft voor één vak van het eindexamen waarin hij reeds centraal examen heeft afgelegd, nadat ingevolge artikel 32, derde lid, of artikel 33, vijfde lid, de eindcijfers zijn bekendgemaakt, het recht om in het tweede tijdvak of in het derde tijdvak, opnieuw dan wel alsnog deel te nemen aan het centraal examen of aan het cspe. De kandidaat stelt de schoolleider voor een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip schriftelijk in kennis van gebruikmaking van het in het eerste lid bedoelde recht.
- 2 Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
- 3 Na afloop van de herkansing in het laatste leerjaar wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 31 en wordt deze schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
- 4 Na afloop van een herkansing in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar wordt het eindcijfer schriftelijk aan de kandidaat bekendgemaakt.
- 5 Het eerste tot en met vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de vakken waarin in een examenjaar deeleindexamen is afgelegd. De kandidaat die in een examenjaar zowel eindexamen als een of meer deeleindexamens aflegt, oefent het in het eerste lid bedoelde recht per examenjaar ten hoogste eenmaal uit.
- 6 Indien een kandidaat gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid tot het afleggen van het eindexamen in één of meerdere vakken op een hoger niveau dan het niveau van het schoolsoort of leerweg van inschrijving, stelt de schoolleider de kandidaat in de gelegenheid in dat vak alsnog het eindexamen af te leggen van die schoolsoort of leerweg. Deze mogelijkheid wordt niet als herkansing gezien.

Artikel 34 - Diploma, cijferlijst en plusdocument

- 1 De schoolleider reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een cijferlijst uit. Hierop staan, voor zover van toepassing:
 - a de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het centraal examen. Indien toepassing is gegeven aan de mogelijkheid één of meer vakken op een hoger niveau af te sluiten, wordt achter de desbetreffende vaknaam (uit dat niveau) tussen haakjes de schoolsoort (havo of vwo) afgekort vermeld op de cijferlijst; Tevens worden vermeld het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk;
 - b volgens welke differentiatie als bedoeld in artikel 8, lid drie en vier, is geëxamineerd;
 - c de eindcijfers voor de examenvakken met inbegrip van het cijfer (combinatiecijfer) bepaald op grond van artikel 33, tweede lid; en

- d de uitslag van het eindexamen.
- 2 De schoolleider reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat, daaronder mede begrepen de kandidaat die zijn eindexamen met gunstig gevolg heeft voltooid ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens, een diploma uit waarop het profiel of de profielen zijn vermeld die bij de uitslag zijn betrokken.
- 3 Indien een kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bedenkingen heeft geuit.
- 4 Voor de vermelding op de cijferlijst van vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend bij het eindexamen geldt het volgende:
 - a indien het betreft het eindexamen havo of het eindexamen vwo:
 - 1° de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel worden niet vermeld op de cijferlijst indien de kandidaat het eindexamen aflegt aan een instelling voor educatie en beroepsonderwijs;
 - 2° de vakken algemene natuurwetenschappen, maatschappijleer en culturele en kunstzinnige vorming waarvoor de kandidaat bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van het bezit van een diploma havo, worden niet vermeld op de cijferlijst;
 - 3° vakken waarvoor de kandidaat is vrijgesteld op grond van artikel 9 van het Eindexamenbesluit of artikel 10 van het Staatexamenbesluit VO, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
 - 4° vakken waarvoor de kandidaat bij het eindexamen havo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen vmbo waarvan deze vakken dan wel de overeenkomstige vakken, bedoeld in artikel 14, achtste lid, van de wet, deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
 - 5° vakken waarvoor de kandidaat bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen havo of eindexamen vmbo waarvan deze vwo-vakken deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
 - 6° andere vakken waarvoor de kandidaat vrijstelling of ontheffing is verleend, worden vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer;
- 5 De schoolleider en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten.
- 6 Indien de kandidaat in een bepaald jaar is geslaagd voor het eindexamen, draagt de schoolleider er op verzoek van de kandidaat zorg voor dat de behaalde cijfers voor de vakken waarin in datzelfde jaar deeleindexamen of deelstaatsexamen is afgelegd, worden vermeld op de cijferlijst.
- 7 Naast de cijferlijst en het diploma kan de school de kandidaat een plusdocument meegeven waarin bijvoorbeeld de brede vorming van de kandidaat zichtbaar wordt gemaakt door het benoemen van de extracurriculaire activiteiten, het beschrijven van competenties, vaardigheden en bijzondere talenten.

Artikel 35 - Certificaat

De schoolleider reikt aan de definitief voor het eindexamen afgewezen kandidaat die de school verlaat en die voor één of meer vakken van dat eindexamen een eindcijfer 6 of meer heeft behaald, een certificaat uit, waarop zijn vermeld, voor zover van toepassing:

- a het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer 6 of meer heeft behaald; en
- b het thema van het profielwerkstuk, voor zover beoordeeld met “voldoende” of “goed”.

Artikel 36 - Duplicaten en afgifte verklaringen

- 1 Duplicaten van afgegeven diploma's, certificaten, bewijzen van ontheffing en cijferlijsten worden niet verstrekt. Gewaarmerkte kopieën worden op verzoek verstrekt.
- 2 Een schriftelijke verklaring dat een in het eerste lid, eerste volzin, bedoeld document is afgegeven, welke verklaring dezelfde waarde heeft als dat document zelf, kan uitsluitend door Onze Minister worden verstrekt.

■ HOOFDSTUK VI - OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 37 - Afwijking wijze van examineren

- 1 De schoolleider kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de schoolleider de wijze waarop het examen zal worden afgelegd, met dien verstande dat aan de overige bepalingen in het Eindexamenbesluit VO wordt voldaan. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
- 2 Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
 - a er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog (neuroloog/psychiater) is opgesteld;
 - b de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten; en
 - c een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a. genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
- 3 De schoolleider kan in verband met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal afwijken van de voorschriften gegeven bij of krachtens het Eindexamenbesluit VO, ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogst zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is. De in de eerste volzin bedoelde afwijking kan betrekking hebben op:
 - a het vak Nederlandse taal;
 - b het vak Nederlandse taal en literatuur;

- c enig andere vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
- 4 De in het derde lid bedoelde afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het centraal examen slechts uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen tot toestemming tot gebruik van een verklarend woordenboek der Nederlandse taal en een woordenboek Nederlands naar zijn moedertaal.
- 5 Van elke afwijking op grond van het derde lid wordt mededeling gedaan aan de inspectie.

Artikel 38 - Gegevensverstrekking

- 1 Na de vaststelling van de definitieve uitslag stuurt de schoolleider aan de Minister van OCW en aan de inspectie een opgave waarop voor alle kandidaten voor zover van toepassing zijn vermeld:
 - a het profiel of de profielen dan wel de leerweg waarop het examen betrekking heeft;
 - b de vakken waarin examen is afgelegd;
 - c de cijfers van het schoolexamen alsmede in voorkomend geval, het vak of de vakken waarop het profielwerkstuk betrekking heeft en de beoordeling en het thema van het profielwerkstuk;
 - d de cijfers van het centraal examen;
 - e de eindcijfers; en
 - f de uitslag van het eindexamen.

Dit geldt ook voor eindcijfers die in het voorlaatste leerjaar of direct daaraan voorgaande leerjaar zijn behaald.
- 2 Het eerste lid is niet van toepassing op een schoolleider die op grond van artikel 103b, tweede lid, van de wet examengegevens samen met het persoonsgebondennummer verstrekt aan de minister van OCW.

Artikel 39 - Bewaren examenwerk

- 1 Het werk van het centraal examen van de kandidaten wordt gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de schoolleider, ter inzage voor belanghebbenden.
- 2 Een door de schoolleider en de secretaris van het eindexamen ondertekend exemplaar van de opgave, zoals bedoeld in artikel 40 wordt gedurende tenminste zes maanden na de vaststelling van de uitslag in het archief van de school bewaard.
- 3 De schoolleider draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven gedurende tenminste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard blijft in het (digitale) archief van de school.
- 4 Een kandidaat die voor een vak ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens centraal examen aflegt met geheime opgaven, kan omtrent zijn werk gedurende genoemde periode van zes maanden inlichtingen inwinnen bij dit College.

Artikel 40 - Afwijkende inrichting examen

Ten behoeve van experimenten met een andere inrichting van het eindexamen kan de Minister van OCW toestaan dat van het Eindexamenbesluit VO wordt afgeweken.

Artikel 41 - Spreiding voltooiing eindexamens

- 1 De schoolleider kan, de inspectie gehoord, toestaan dat een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek is, en een kandidaat die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van de wil van de kandidaat onafhankelijke omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle betrokken eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het centraal examen en in voorkomend geval het schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daarop volgende schooljaar aflegt. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten.
- 2 De schoolleider geeft zijn in het eerste lid bedoelde toestemming uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het centraal examen. In bijzondere gevallen kan de schoolleider afwijken van de eerste volzin ten behoeve van een kandidaat die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken centraal examen heeft afgelegd.
- 3 Artikel 35, eerste tot en met vierde lid is ten aanzien van de kandidaat van toepassing in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid centraal examen, met dien verstande dat het in dat artikel bedoelde recht in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het centraal examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.
- 4 Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de eindcijfers, behaald tot en met het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen, zendt de schoolleider aan Onze Minister een opgave waarop voor die kandidaat zijn vermeld de gegevens, genoemd in artikel 40, onderdelen a tot en met f.
- 5 De schoolleider en de secretaris van het eindexamen stellen op verzoek van de kandidaat de uitslag van het eindexamen reeds vast aan het einde van het eerste schooljaar van het gespreid centraal examen of het gespreid schoolexamen, met overeenkomstige toepassing van artikel 32 of artikel 33.

■ HOOFDSTUK VII - SLOTBEPALINGEN

Artikel 42 - Onvoorziene omstandigheden

In alle gevallen waarin dit examenreglement niet voorziet, beslist de schoolleider.

Artikel 43 - Inwerkingtreding examenreglement

Dit reglement treedt in werking met ingang van 1 augustus 2023.

Aanvulling examenreglement bij bezwaren ná vaststelling examencijfer

Op de website van Examenblad staat het volgende vermeld:

In toenemende mate blijken leerlingen na inzage van het examenwerk op grond van [artikel 3.31 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020](#) bezwaar te willen maken tegen de vastgestelde score en daarmee tegen het vastgestelde eindcijfer voor het centraal examen. Het is aan de scholen zelf om te bepalen hoe om te gaan met een geschil over de correctie van een examen waarvan het cijfer is vastgesteld. De Inspectie, het ministerie van OCW en het College voor Toetsen en Examens hebben hier geen besluitvormende rol in. De handreiking 'Geschil score centraal examen' biedt een suggestie voor scholen hoe met een geschil om te gaan.

N.a.v. deze handreiking leggen we de volgende procedure vast.

Inzage

Iedere eindexamenkandidaat heeft recht op inzage van zijn/haar eigen gemaakte examenwerk.

Bij de inzage is de directeur, een ander lid van de leiding van de school en/of de eindexamensecretaris aanwezig om erop toe te zien dat er geen aanpassingen in het werk aangebracht kunnen worden. Mocht de leerling aantekeningen willen maken dan gebeurt dat met een **rode pen**. De eerste corrector is niet bij de inzage aanwezig.

Geschil na inzage

Als de eindexamenkandidaat aannemelijk kan maken dat er een aanwijsbare fout bij de correctie is gemaakt, dan:

1. De eindexamenkandidaat zet zijn/haar argumenten over vernomen fouten op papier.
2. Op verzoek van de directeur kijkt de 1e corrector op grond van deze argumenten of naar zijn mening een aanpassing van de score aan de orde is.
3. De 1e corrector neemt contact op met de 2e corrector, geeft aan welke argumenten de leerling heeft en waarom de 1e corrector deze wel of geen reden vindt voor aanpassing van de score. Op basis van een zorgvuldige voorbereiding voeren de correctoren hierover gemotiveerd overleg. De uitkomst van dit contact wordt **schriftelijk** vastgelegd (kan in een mailbericht) en wordt gedeeld met de directeur.

4 Overeenstemming over aanpassing van de score

Als beide correctoren in overleg met elkaar tot de conclusie komen dat de score moet worden aangepast, wordt deze aangepast. De directeur (in samenwerking met de examensecretaris) past de uitslag aan. DUO/Examendiensten en de inspectie van het onderwijs worden op de hoogte gesteld van een eventueel nieuw vastgesteld cijfer. De Inspectie zal in deze situatie altijd contact opnemen met de 2e corrector en de directeur van de desbetreffende school om na te gaan of de 2e corrector niet onder druk is gezet.

Als de correctoren beiden van mening zijn dat de score niet dient te worden aangepast, wordt deze niet aangepast.

In beide gevallen laat de directeur de uitkomst aan de leerling weten.